

Vihreät-valtuustoryhmän valtuustoaloite oikeudesta valinnanvapauteen

Kunnanhallitus 31.01.2022 § 43

Asian valmistelija:

Kunnanjohtaja Seija Österberg, p. 044 783 7300

Hallintojohtaja Marja Kärkkäinen, p. 044 078 4670

Vihreät-valtuustoryhmän valtuustoaloite:

”Perustuslain mukaan Suomessa vallitsee uskonnonvapaus. Uskonnonvapaus takaa kaikille oikeuden tunnustaa ja harjoittaa uskontoa, mutta myös oikeuden olla osallistumatta uskonnon harjoittamiseen. Opetushallitus on antanut ohjeen uskonnonvapautta koskevien säännösten huomioimisesta varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa. Opetus tai varhaiskasvatus ei saa olla uskonnollisesti sitouttavaa. Kaikkia katsomuksia on tarkasteltava tasaveroisesti arvottamatta niitä.

Uskonnolliset tilaisuudet ja toimitukset, kuten jumalanpalvelukset ja uskonnolliset päivänavaukset, ovat uskonnon harjoittamista. Samoin seurakuntayhteistyö esimerkiksi vaellusten merkeissä on uskontoon sitouttavaa, joten myös siitä on jokaisen oikeus kieltäytyä. Osallistumisen on oltava vapaaehtoista kaikille oppilaille, myös uskontokuntiin kuuluville. Opetushallituksen ohjeen mukaan uskonnollisten tilaisuuksien rinnalla on järjestettävä mielekästä, vaihtoehtoista toimintaa. Molemmista tilaisuuksista on tiedotettava ajoissa ja tasapuolisesti kaikille oppilaille, jotta nuorilla ja huoltajilla on aito valinnanvapaus tilaisuuksien suhteen.

Lasten ja nuorten uskonnonvapauteen liittyvissä järjestelyissä on Mynämäen kouluissa ja päiväkodeissa parantamisen varaa. Käytännöissä on kirjavuutta eri koulujen ja päiväkotien välillä. Uskonnollisten tilaisuuksien vaihtoehtoista ei tiedoteta ajoissa, kattavasti ja kaikille. Vaihtoehtoisia tilaisuuksia ei joko ole, ne ovat usein sisällöltään köykäisiä ja epämielikkäitä sekä vastuu niiden järjestämisestä on yksittäisten opettajien varassa eikä niiden sisällöistä kerrota etukäteen oppilaille tai vanhemmille.

Kunnan koulujen ja päiväkotien toiminta tulisi olla yhdenvertaista ja noudattaa Opetushallituksen ohjeita. Valinnanvapaus lisää myös lasten omaa osallisuutta ja mahdollisuutta päättää itse millaiseen tapahtumaan haluaa osallistua. Asia tulee huomioida myös työntekijöiden näkökulmasta.

Esitämme, että

1. Mynämäen koulut ja päiväkodit yhdenmukaistavat tiedotustaan ja käytäntöjään uskonnollisten tilaisuuksien vaihtoehtoista. Vaihtoehtoihin tilaisuuksiin osallistuminen ei saa olla oppilasta

syrijivää, vaan sen tulee olla Opetushallituksen ohjeiden mukaisesti vastaavaa toimintaa. Esimerkiksi kirkkoretken vaihtoehtona tulisi olla retki, ja molemmista tulee tiedottaa samaan aikaan kaikille oppilaille ja vanhemmille. Myös uskontokuntaan kuuluva voi valita vaihtoehtoisen toiminnan ja tiedotuksessa kysytään kumpaan tapahtumaan oppilas osallistuu, tapahtuma kerrallaan.

2. Vaihtoehtoisen toiminnan järjestämiseen pyydetään avuksi esimerkiksi kirjastoa tai paikallisia yhdistyksiä, jos vaihtoehtoisen toiminnan sisältöjen luomisessa on haasteita. Toiminnan järjestäminen ei saa jäädä yksittäisten opettajien vastuulle, vaan asian hoitaa sama taho, joka päättää uskonnollisten tilaisuuksien järjestämisestä koulun ja päiväkodin aikana.
3. Yhdenvertainen kohtelu huomioidaan myös kunnan työntekijöiden näkökulmasta. Jokaisella työntekijällä tulee olla oikeus valita itselleen uskonnoton tilaisuus työtehtävästä riippumatta.”

Päätösehdotus
(kj):

Kunnanhallitus lähettää aloitteen kasvatus- ja sivistyslautakunnalle valmisteltavaksi.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kasvatus- ja sivistyslautakunta 14.06.2022 § 62
41/00.01.02.02/2022

Asian valmistelija:

Kasvatus- ja sivistysjohtaja Susan Porkka, p. 044 783 7285

Opetushallitus on laatinut ohjeen perusopetuksen uskonnon ja elämäntutkimustiedon sekä esiopetuksen katsomuskasvatuksen järjestämisestä sekä uskonnollisista tilaisuuksista esi- ja perusopetuksessa.

Ohjeistuksen pohjalta Mynämäen kunnassa on laadittu ohjeistus uskonnon, elämäntutkimustiedon ja katsomuskasvatuksen opetuksesta sekä juhlien ja uskonnollisten tilaisuuksien järjestämisestä Mynämäen esi- ja perusopetuksessa (ksltk 24.9.2019 § 103). Ohjeistus huomioidaan vuosittain henkilöstökokouksissa.

Esi- ja perusopetuksessa on useita perinteisiä juhlia, kuten joulujuhla, kevätjuhla ja itsenäisyyspäivän juhla. Opetuksen järjestäjät ja koulut päättävät juhlista ja niiden sisällöstä. Juhliin voi sisältyä myös joitakin uskontoon viittaavia elementtejä. Tällaiset juhlatraditiot ovat osa suomalaista kulttuuria. Juhlaan mahdollisesti sisältyvän yksittäisen virren laulamisen johdosta juhlaa ei voida uskonnollisen suvaitsevaisuuden nimissä pitää uskonnon harjoittamiseksi katsottavana tilaisuutena (perustuslakivaliokunnan

mietintö 10/2002 vp ja 2/2014 vp). Kirkkoretki voi olla myös osa kotiseutuun, kulttuuriin tai historiaan tutustumista.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa järjestettävistä uskonnollisista tilaisuuksista tai retkistä tiedotetaan koteihin ja tiedotuksessa on myös vaihtoehtoinen toiminta. Perusopetuksessa toimitaan samoin. Ilmoituksen lapsen osallistumisesta uskonnollisiin tilaisuuksiin voi huoltaja tehdä halutessaan tapauskohtaisesti tai kertaluonteisesti esim. lukuvuoden tai toimintakauden alkaessa.

Vaihtoehtoisten tilaisuuksien järjestämisessä voidaan mahdollisuuksien mukaan huomioida muitakin toimijoita, esimerkiksi yhdistyksiä.

Mikäli vaihtoehtoisten tapahtumien tai kyselyiden järjestäminen ja vastausten tarkastelu on haasteellista, osallistutaan siinä tilanteessa vain niihin tapahtumiin, joihin kaikki voivat osallistua osana normaalia toimintaa.

Työntekijöiden työtehtäviin ja vastuisiin kuuluu erilaisia työtehtäviä ja sisältöjä ammattiryhmistä riippuen. Nämä tekijät ja vastuut, esimerkiksi valvontavastuu, on huomioitava toimintojen ja palveluiden järjestämisessä.

Lapsivaikutukset:

Oppilailla, opiskelijoilla ja varhaiskasvatuksessa olevilla lapsilla valinnanvapausoikeutta toteutetaan.

Päätösehdotus
(ksj):

Lautakunta päättää lähettää valmistelun mukaisen vastauksen valtuustoaloitteeseen kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Erja Santanen poistui tämän pykälän käsittelyn jälkeen klo 19.10.